

Situācija un prognozes Somijas mežrūpniecībā

Avoti: Latvijas Meža īpašnieku un apsaimniekotāju konfederācija, Somijas meža nozares informatīvie materiāli

Somijā skujkoku cenas šogad pieaugs par 10%

Pārskatot Somijas meža nozares informatīvo saturu par mežrūpniecības iespējamo attīstības scenāriju, kopumā ir saskatāmas pozitīvākas tendences. Pellervo Taloustutkimus (PTT) prognozē to, ka Somijas meža nozares ekonomiskās perspektīvas šogad nedaudz uzlabosies. Zāgētavas joprojām apgrūtina lejupslīde būvniecībā, bet celulozes, papīra un kartona ražošana un eksports mēreni pieaug. Būvniecības aktivizēšanās un vispārējais ekonomiskās aktivitātes pieaugums šī gada laikā sāks palielināt arī eksportu.

Somijas meža nozares ekonomisti uzsver, ka pagājušais gads meža nozarei bija grūts un šis gads būs varētu būt vēl lēnāks, īpaši kokzāgētavās. Apstājusies būvniecība un vispārējais vājais ekonomikas stāvoklis samazināja pieprasījumu pēc zāgmateriāliem gan vietējā, gan starptautiskā mērogā. Situācija ir labāka Somijas ķīmiskajā mežrūpniecībā.

Prognozes skujkoku koksnes segmentam

Koksnes izmantošana Somijā atkal pieaug. To veicina kokrūpniecības aktivitātes, kas palielina gan ciršanas apjomus, gan paaugstina koksnes cenas. Paredzams, ka 2025.gadā Somijas koksnes izstrādājumu rūpniecība sasniegs jaunu izaugsmes pieaugumu.

PTT prognozē, ka skujkoku gada vidējā cena salīdzinājumā ar pagājušo gadu palielināsies par gandrīz desmit procentiem. Nākamajā gadā pieauguma temps, iespējams, samazināsies līdz aptuveni trim procentiem.

Gada vidējā zāgbaļķu cena saglabājas gandrīz pagājušā gada līmenī. Apses cena, salīdzinot ar pagājušo gadu, varētu pieaugt par aptuveni vienu procentu, bet bērza koksnes cenu pieaugums turpinās būt lielāks.

Nākamgad zāģbaļķu cena Somijā pieaugs, iespējams, par aptuveni trim procentiem.

Koksnes imports atjaunojas , bet lēnām

Saskaņā ar PTT datiem celulozes koksnes izmantošana šogad palielināsies par aptuveni diviem procentiem. Ražošanas apjomi palielinās celulozes rūpniecībā, bet koksnes izstrādājumu ražošanā joprojām vērojams neliels kritums. Nākamgad Somijas meža nozarē kopumā palielināsies ražošana un koksnes izmantošana pieaugs par pieciem procentiem.

Šī tendence aktualizē nepieciešamību pēc aktīvākas mežizstrādes Somijā, jo koksnes importa atjaunošanās joprojām ir pārāk lēna. Šogad kopējais ciršanas apjoms palielināsies par aptuveni četriem procentiem. Tas ir īpaši redzams privātajos mežos. Nākamajā gadā ciršanas apjoms turpinās pieaugt par aptuveni pieciem procentiem.

Somijā pielāgošanās Krievijas koksnes importa pārtraukšanai turpinās. Pagājušajā gadā pieauga koksnes imports no Zviedrijas un Baltijas valstīm, no kurām tika importēts par gandrīz 40 procentiem vairāk koksnes nekā 2022. gadā. Imports no šīm valstīm aptvēra vairāk nekā 90 procentus no kopējā neapstrādātas koksnes importa.

Sagaidāms, ka arī turpmāk pieaugs priedes papīrmalkas imports no Zviedrijas. To veicinās jaudīgā Kemi bioproduktu rūpnīca. (*Kemi rūpnīcas gada jauda ir: 1.02 miljoni tonnu skujkoku celuloze, 300 tonnu tūkstoši lapu koku celuloze, 180 tūkstoši tonnu nebalinātās celulozes. Kemi rūpnīcā strādā 250 darbinieki, rūpnīca pilnībā iztiek bez fosilā kurināmā.*)

Šī pavasara streiku ietekme uz ražošanu un eksportu visa gada garumā būs atkarīga no pieprasījuma pārējā laikā. Ja pieprasījums būs, tad meža nozares uzņēmumi varēs daļēji kompensēt streiku laikā neiegūto produkciju palielinot rūpnīcu darbības rādītājus.

Kopumā būvniecības lejupslīde gan Somijā, gan galvenajos eksporta tirgos turpina ietekmēt zāģmateriālu un saplākšņa pieprasījumu, eksportu un ražošanu. Ņemot vērā šo situāciju, cenas nevar pieaugt daudz straujāk par inflāciju. Nākamajā gadā, kad būvniecība sāks

atveseļoties, būs vērojams neliels uzlabojums. Zāgmateriālu eksporta un ražošanas apjomi nedaudz palielināsies.

Saplākšņa eksports pagājušajā gadā samazinājās par 20 %. Tas būtu samazinājies vēl vairāk, ja nebūtu labs pieprasījums ASV tirgū. Ļoti iespējams, ka nākamajā gadā splākšņa pieprasījums beidzot atveseļosies, jo būvniecībā Eiropā sāksies t.s. “ piesardzīgā pieauguma “ tendence.

Pieaug pieprasījums pēc kartona

Somijas kartona ražošana un eksports pagājušajā gadā samazinājās pat par vienu piektdaļu. Tas bija saistīts ar pieprasījuma samazināšanos pēc Covid 19 izraisītā maksimuma, kas sakrita ar inflācijas pieaugumu un patēriņa samazināšanos. Paredzams, ka šogad, papildinoties krājumiem un lēnām pieaugot pieprasījumam, kartona ražošana un eksports atkal pieaugs. Stora Enso patēriņa iepakojuma kartona līnijas palaišana 2025.gada sākumā vēl vairāk palielinās ražošanu un eksportu.

Papīra tirgus noskaņojums, savukārt, ir visai piesardzīgs. Drukāšanas un rakstāmpapīra krājumu līmenis ir samazinājies un paredzams, ka pieprasījums nedaudz palielināsies, taču to var palēnināt vājā ekonomikas attīstība Eiropā, īpaši Vācijā. Daudzām papīra kategorijām piedāvājums joprojām ir lielāks nekā pieprasījums. Daži ražotāji joprojām plāno paaugstināt cenas ražošanas izmaksu pieauguma dēļ.

Sarkanās jūras militārā konflikta un nemieru dēļ (Jemena) izraisītās grūtības jūras transportā var kavēt papīra un kartona importu no Āzijas uz Tuvajiem Austrumiem un Eiropu. Šī situācija varētu nostiprināt Eiropas ražotāju pozīcijas.

Kemi rūpnīca palielina Somijas celulozes ražošanu un eksportu

Celulozes ražošana saglabājās iepriekšējā gada līmenī, bet t.s.mehāniskās un daļēji ķīmiskās celulozes ražošana samazinājās par vienu piektdaļu. Sešdesmit procenti celulozes tika eksportēti. Tas liecina par turpmākās pārstrādes samazināšanos iekšzemes tirgū un celulozes pieprasījuma pieaugumu papīra vai kartona ražošanā starptautiskā mērogā.

Šogad celulozes ražošana un eksports pieaugs, lai gan izaugsmi ierobežos martā notikušais sprādziens Kemi bioproduktu rūpnīcā un līdz jūnijam ieilgušī ražošanas procesa apturēšana. Eksportu samazinās arī Sunilas celulozes rūpnīcas slēgšana 2023. gada maijā. Salīdzinājumā ar pagājušo gadu palielinās iekšzemes pārstrādātās celulozes apjoms.